

Kalendarium

KRONIKA STOSUNKÓW REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC Z EUROPEJSKIMI KRAJAMI SOCJALISTYCZNYMI

marzec-kwiecień 1987 r.

marzec

1 III — Propozycja Michaiła Gorbaczowa zawarcia porozumienia w sprawie rakiet średniego zasięgu z wyłączeniem kontrowersyjnego problemu broni umieszczonej w kosmosie została pozytywnie przyjęta przez rzeczników głównych partii RFN.

— Federalny minister spraw zagranicznych Hans-Dietrich Genscher dał w Bonn wyraz swemu przekonaniu, że „intensywny dialog i konsekwentne rokowania ze Związkiem Radzieckim opłacają się, podobnie jak polityka trzymania Gorbaczowa za słowo”. Rząd federalny gotów jest — stwierdził minister — wnieść swój wkład w działania mające na celu dokonanie przełomu w rokowaniach dotyczących broni jądrowej średniego zasięgu.

2 III — podsekretarz stanu w bońskim ministerstwie obrony Peter-Kurt Würzbach w wywiadzie dla „Bild-Zeitung” powiedział, iż najnowsze propozycje Gorbaczowa udowadniają, że dotychczasowe nieprzejednane stanowisko Zachodu, a w tym także rządu RFN, wreszcie zaowocowało. Według zachodniemieckiego ministerstwa obrony Układ Warszawski ma nad Paktem Północnoatlantyckim „niebezpieczną przewagę wojskową”. Dla Niemiec, leżących w centrum Europy — kontynuował Würzbach — jest szczególnie ważne, by utrzymać pokój i bezpieczeństwo za pomocą mniejszej ilości niebezpiecznych broni i mniejszych sum na zbrojenia.

4 III — Według rzecznika prasowego rządu federalnego Friedhelma Osta kanclerz Helmut Kohl jest zdania, że porozumienie między Wschodem a Zachodem w sprawie likwidacji broni jądrowej średniego zasięgu w Europie

powinno być połączone z problemem rakiet krótszego zasięgu. Kanclerz spodziewa się zawarcia porozumienia między Reaganem a Gorbaczowem jeszcze w tym roku.

— Szef frakcji parlamentarnej CDU/CSU Alfred Dregger i minister obrony Manfred Wörner opowiedzieli się za natychmiastowym włączeniem problemu rakiet krótszego zasięgu do rokowań genewskich.

— Przewodniczący FDP i minister gospodarki Martin Bangemann ostrzegł Zachód przed utrudnianiem realizacji propozycji Gorbaczowa poprzez stawianie nowych warunków i opowiedział się za tzw. rozwiązaniem zerowym odnośnie do broni atomowej średniego zasięgu. „Ludzie odpowiedzialni muszą zadać sobie pytanie, czy byli za rozwiązaniem zerowym dopóty, dopóki nie chciał go Związek Radziecki” — dodał Bangemann.

— Przewodniczący CSU Franz Jozef Strauß przemawiając w Passau podważył wiarygodność Michaiła Gorbaczowa stwierdzając, że będzie ona w znacznym stopniu zależała od tego, czy „Moskwa zrezygnuje ze swego zasadniczego celu, jakim jest rewolucja światowa połączona z ekspansją zbrojną i polityczną indoktrynacją”.

5 III — Związek Wypędzonych skrytykował ostro Genschera za bezkrytyczną — zdaniem „wypędzonych” — ocenę propozycji radzieckich. Zganił też Volkera Rühle za zaniechanie wysuwania wobec Polski żądań położenia kresu jakoby „restryktywnym i nieludzkim praktykom wyjazdowym”.

10 III — Burmistrz Marburga Hanno Drechs'er przybył z oficjalną wizytą do Eisenach w Turyngii (NRD), by zbadać możliwości ustanowienia partnerstwa między tymi dwoma miastami. W

lipcu ub. roku stałe przedstawicielstwo NRD w Bonn odrzuciło wniosek magistratu Marburga o nawiązanie przyjacielskich kontaktów z Eisenach.

11-13 III — W Gdańsku-Sobieszewie obradowało II Forum Młodzieży Polski i RFN (poprzednie spotkanie miało miejsce w Bonn w maju 1978 r.). Jest ono kontynuacją dialogu między organizacjami młodzieżowymi obu państw. Ponad 150 uczestników obradowało w trzech grupach tematycznych, zajmujących się wypracowaniem wspólnych przedsięwzięć dla dalszej normalizacji i rozwoju stosunków między Polską i Republiką Federalną. W uchwalonym dokumencie końcowym uczestnicy gremium opowiadają się za pełnym respektowaniem ducha i litery układu z grudnia 1970 r. i pełnym uznaniem nienaruszalności granic. Za sprawę pilną uznano realizację zaleceń Komisji UNESCO Polski i RFN do spraw podreczników szkolnych. Wystosowano listy do Wojciecha Jaruzelskiego i Richarda von Weizsäckera. Przedstawiciele obu delegacji zostali przyjęci przez wicemarszałka Sejmu Mieczysława F. Rakowskiego i wiceministra spraw zagranicznych Tadeusza Olechowskiego.

12 III — podczas tzw. aktualnej godziny w Bundestagu przedstawiciele wszystkich frakcji opowiedzieli się za zawarciem amerykańsko-radzieckiego układu w sprawie rakiet średniego zasięgu. Posiedzeniu towarzyszył spór, czy polityka sprawiła, że taki układ jest możliwy do zrealizowania. Koalicja jest zdania, że był to wynik stanowczości Zachodu, natomiast przedstawiciele SPR i Zielonych gotowi są dopatrywać się w tym następstwa zmian następujących w ZSRR i USA, będących „przełomem w polityce światowej”.

— Premier rządu krajowego Saary Oskar Lafontaine (SPD) spotkał się w Berlinie z Erichem Honeckerem. Władza Lafontaine'a przywódcy wschodni Niemiec z wielkim zainteresowaniem oczekują deklaracji rządowej, którą kanclerz Kohl ma złożyć w Bundestagu w przyszłym tygodniu.

14 III — Hans-Dietrich Genscher podczas zjazdu FDP Nadrenii-Północnej Westfalii w Siegen ostrzegł przed odwruceniem *a priori* nowego kursu Gorbaczowa. Zachodniemiecki minister oświadczył:

„Jesteśmy gotowi dać początek obejmującemu wszystkie dziedziny procesowi roz-

brojenia i stworzyć struktury bezpieczeństwa na fundamencie współpracy, mając na celu prawo do jednakowego bezpieczeństwa dla wszystkich. Jesteśmy gotowi rozwijać współpracę gospodarczą z ZSRR na szeroką skalę, by pomóc Związkowi Radzieckiemu w modernizacji jego gospodarki i w rozwoju jego ogromnego kraju, bogatego w surowce, a nam przynieście to wzrost gospodarczy i nowe miejsca pracy”.

15 III — Kanclerz Helmut Kohl w wywiadzie dla telewizji ZDF opowiedział się za polityką drobnych i solidnych kroków w stosunkach ze Związkiem Radzieckim. W tym kontekście kanclerz wspominał o 80 tysiącach Niemców żyjących w ZSRR. Kohl oświadczył także, że wystąpi jako „główny mówca” podczas obchodów 750 rocznicy założenia miasta w Berlinie Zachodnim i spotka się z Erichem Honeckerem, jeżeli wizyta tego polityka dojdzie do skutku.

— Podczas uroczystości otwarcia Targów Lipskich doszło do wielu spotkań pomiędzy politykami RFN i NRD. Franz Josef Strauß w trakcie półtorgodzinnej rozmowy z Erichem Honeckerem m. in. ponownie złożył w imieniu kanclerza Kohla zaproszenie dla wschodniemieckiego przywódcy do złożenia wizyty w Republice Federalnej. Strauß opowiedział się też za udziałem Honeckera w uroczystościach w Berlinie Zachodnim. Jak powiedział dziennikarzom szef bawarskiej CSU „nie należy robić ze statusu Berlina świętej krowy”. W rozmowie Honecker — Bangemann dominowały sprawy gospodarcze: RFN gotowa jest — podkreślali obserwatorzy — wyjść naprzeciw problemom finansowym NRD. Bangemann przypominał o potrzebie ustanawiania i pielęgnowania partnerstwa miast a także — podobnie jak Strauß — akcentował sprawę ułatwień w ruchu podróży. Wyraził też podziękowanie dla kierownictwa NRD za rozwiązanie problemu cudzoziemskich uchodźców do Berlina Zachodniego i RFN przez terytorium Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Przy okazji Targów doszło również do spotkania Honeckera z premierem Badenii-Wirtembergii Lotharem Spähem (CDU) oraz z nadburmistrzem Berlina Zachodniego Eberhardem Diepgenem (CDU).

16 III — Federalny minister gospodarki Martin Bangemann spotkał się w Lipsku z członkiem Biura Politycznego SED Günterem Mittagiem, odpowiedzialnym za sprawy gospodarcze

i ministrem handlu zagranicznego NRD Gerhardem Beilem.

18 III — Kanclerz Helmut Kohl złożył w *Bundestagu* deklarację rządową na najbliższe cztery lata. Podkreślając trwałe związki Republiki Federalnej z Zachodem stwierdził, że stosunki ze Związkiem Radzieckim mają dla Bonn „centralne znaczenie”. Stosunki zachodniemiecko-radzieckie „stwarzają poważne, niewyczerpane możliwości na wszystkich polach”. Kohl zadeklarował także wolę porozumienia z narodem polskim, podkreślając zwłaszcza potrzebę kontaktów pomiędzy młodzieżą obu krajów. Kanclerz opowiadał się za dialogiem politycznym z drugim państwem niemieckim, nie zapominając wszakże o sprzecznościach w sprawach zasadniczych. Rząd RFN nie pogodzi się nigdy z murem berlińskim i będzie trwał przy koncepcji jednolitej niemieckiej przynależności państwowej.

W trakcie debaty nad *exposé* Kohla przewodniczący frakcji SPD Hans-Jochen Vogel zarzucił m. in. kanclerzowi unikanie jasnego wypowiedzenia się w sprawie granicy na Odrze i Nysie.

19 III — Dyrektor radzieckiej agencji prasowej APN Walentin Falin, były ambasador ZSRR w Bonn, dał wyraz swemu rozczarowaniu tym, że rządy państw zachodnich nie zareagowały „na tej samej częstotliwości” na rozbrojeniuw propozycje Gorbaczowa. Deklaracja rządowa kanclerza Kohla była — zdaniem Falina — „próbą zbudowania mostu wzdłuż rzeki, a nie z jednego brzegu na drugi”. Apel Kohla o „realistyczne bezpieczeństwo” jest dowodem na to, że Zachód nie rozumie, iż „prawdziwe bezpieczeństwo to wzajemne bezpieczeństwo”. „Kölnischer Anzeiger” komentując wywody Falina wskazuje na niezadowolenie Moskwy z twierdzenia kanclerza, że problem niemiecki pozostaje otwarty.

— Erich Honecker przesłał osobisty list do Helmuta Kohla. Popierając ideę zawarcia porozumienia w sprawie rakiet średniego zasięgu w Europie, Honecker podkreśla, że odnośnie do tego problemu wiele zależy od stanowiska obu państw niemieckich. Przywódca NRD powołuje się na treść listu kanclerza Kohla z 29 października ub. roku, kiedy to rząd zachodniemiecki wyraził zainteresowanie uregulowaniem sprawy broni atomowej średniego zasięgu.

20 III — W *Bundestagu* na zakończenie trzydniowej debaty nad *exposé*

kanclerza Kohla głos zabrał Hans-Dietrich Genscher. Stwierdził on m. in., że tendencje reformatorskie w Związku Radzieckim należy wspierać długoterminową współpracą gospodarczą, dialogiem politycznym i zbliżeniem we wszystkich dziedzinach.

21 III — Federalny minister obrony Manfred Wörner w wywiadzie dla „Welt am Sonntag” wypowiedział się przeciwko całkowitemu rozbrojeniu atomowemu w Europie.

„Usunięcie wszelkiej broni jądrowej stworzy strefę bezatomową, a wówczas, w obliczu radzieckiej przewagi w dziedzinie środków konwencjonalnych, nie można wykluczyć wojny prowadzonej właśnie środkami konwencjonalnymi”.

23 III — *Polityka wschodnia* — *topnieją lody* — pod takim tytułem hamburski tygodnik „Der Spiegel” w numerze 13 zamieszcza artykuł poświęcony stosunkom Bonn z Berlinem i Moskwą. W artykule czytamy: „Tempo nadaje teraz Wschód, inspirowany nowym gorbaczowowskim rozluźnieniem zarówno w stosunkach wewnętrznych, jak i zewnętrznych”. Tygodnik przypomina, że zbliża się okres wzajemnych wizyt, np. prezydent Weizsäcker „ma udać się do Związku Radzieckiego i dopomóc tam w sprzątnięciu szczątków porcelany rozbitej przez naszego olbrzyma z Oggersheim, który porównał Gorbaczowa z Goebbelsem” (aluzja do znanej wypowiedzi H. Kohla).

25 III — Władze NRD zwróciły RFN część archiwaliów Lubeki, Bremy, Hamburga i Moguncji, które podczas wojny znalazły się na terenie obecnej NRD. W najbliższym czasie oczekiwane są dalsze transporty.

26-27 III — W stolicy NRD gościł szef bońskiego Urzędu Kanclerskiego min. Wolfgang Schäuble. Zachodniemiecki gość rozmawiał z Erichem Honeckerem, Günterem Mittagiem i Oskarem Fischerem. Podczas spotkania z dziennikarzami Schäuble powiedział, że rozmowy cechowała „otwartość, bardzo dobry klimat i obustronna wola osiągnięcia postępu”. Mówiono o rozwoju tranzytu, połączeniu sieci energetycznej NRD i RFN, rozwoju współpracy młodzieżowej i kontaktach międzyludzkich. Oczekuje się rychłego sfinalizowania umów o współpracy naukowo-technicznej i współpracy w dziedzinie ochrony środowiska.

26-28 III — W Moskwie przebywała grupa czołowych ekspertów, kompetentnych w sprawach polityki zagranicznej, związanych ze stowarzyszeniem *Bergedorfer Gesprächskreis*. W skład 17-osobowej delegacji wchodził m. in. Helmut Schmidt, Egon Bahr, Volker Rühe i Horst Teltschick. Helmut Schmidt został przyjęty przez przewodniczącego Rady Najwyższej ZSRR Andrieja Gromykę. Inni członkowie delegacji konferowali z Anatolijem Dobryninem, Georgijem Arbatowem, Walentinem Falinem, Wiktoorem Karpowem i Wadimem Zagladinem. W opiniach Niemców podczas późniejszych rozmów z dziennikarzami przeważał pogląd, że Związek Radziecki jest najwyraźniej zainteresowany poprawą stosunków między obydwojma państwami. Horst Teltschick w wywiadzie dla zachodnioniemieckiej telewizji ZDF ujawnił, iż jeden z ważnych radzieckich rozmówców powiedział mu, że 1987 r. będzie rokiem intensyfikacji stosunków RFN—ZSRR.

29 III-1 IV — W RFN bawiła grupa 44 reprezentantów 24 miast radzieckich, która wzięła udział w pierwszym zachodnioniemiecko-radzieckim spotkaniu miast partnerskich w Saarbrücken. Tematyka obrad dotyczyła współpracy między miastami, ochrony środowiska, planowania przestrzennego i budownictwa. Dotychczas kontakty partnerskie z miastami zachodnioniemieckimi utrzymuje 14 miast radzieckich, a 10 dalszych jest zainteresowanych nawiązaniem trwałej współpracy.

kwiecień

1 IV — Na targach w Hannoverze wicepremier Zbigniew Szalajda spotkał się z ministrem gospodarki Martinem Bangemannem. Oceniono możliwości i perspektywy współpracy gospodarczej między dwoma krajami, dokonując przeglądu sytuacji przed zapowiadzanym na maj w Warszawie kolejnym posiedzeniem mieszanej komisji gospodarczej. Szalajda przeprowadził też rozmowy z przedstawicielami kierownictw koncernów Kruppa, Klocknera, Mannesmanna, Salzgittera i Thyssena. Polski gość spotkał się również z premerem Dolnej Saksonii Ernstem Albrechtem. Po rozmowach z Bangemannem Szalajda powiedział dziennikarzom: „Znajdujemy tu zrozumienie dla naszej sytuacji, a wszyscy rozmówcy zgadzają się ze mną, że Polska potrzebuje normalnych warunków kredytowych na zakup nowych technologii”.

1-2 IV — W Republice Federalnej złożyli dwudniową wizytę członek Biura Politycznego SED Günter Mittag i minister handlu zagranicznego NRD Gerhard Beil. Politycy NRD spotkali się z Martinem Bangemannem i Hanssem-Jochenem Voglem, a G. Mittag konferował także z kanclerzem Kohlem. Akcentowano wolę poprawy wzajemnych stosunków gospodarczych, zwłaszcza odnośnie do współpracy w dziedzinie energii i ochrony środowiska. Oba państwa rozważają projekt utworzenia wspólnej sieci energetycznej, dzięki której będzie można regulować regionalne niedobory energii elektrycznej. W rozmowie z Voglem dominowały kwestie z zakresu stosunków międzynarodowych i problematyka rozbrojeniowa.

2-3 IV — W obradach 15 sesji zachodnioniemiecko-radzieckiej komisji gospodarczej, które toczyły się w Bonn pod przewodnictwem wicepremiera Aleksieja Antonowa i ministra Martina Bangemanna, punkt ciężkości stanowiły problemy związane z reformą gospodarczą w ZSRR. Jak powiedział minister Bangemann na inauguracji posiedzenia wspólnej komisji, „handel i kooperacja wnoszą istotny wkład w budowę zaufania”. Po zakończeniu obrad strona zachodnioniemiecka poinformowała, że ZSRR zaproponował RFN zawarcie układu o ochronie inwestycji. Wicepremier Antonow został przyjęty przez Helmuta Kohla i Hansa-Dietricha Genschera. W rozmowie z kanclerzem dominowały kwestie gospodarcze, natomiast ministra Genschera zajmowały najbardziej sprawy rozbrojeniowe.

3 IV — Przywódca NRD Erich Honecker przesłał kanclerzowi Kohlowi pismo, w którym proponuje rozpoczęcie rozmów na temat utworzenia w Europie Środkowej korytarza bezałomowego o szerokości 300 kilometrów (150 km po każdej ze stron wspólnej granicy). — Z taką samą propozycją pod adresem rządu RFN wystąpił premier czosłowski Lubomir Strougal.

4 IV — Kanclerz Kohl w wywiadzie dla rozgłośni *Norddeutscher Rundfunk* wyraził się optymistycznie co do szans dalszego polepszenia stosunków ze Związkiem Radzieckim, wskazując na cały szereg wzajemnych wizyt, których ukoronowaniem będzie podróż do Moskwy prezydenta Richarda von Weizsäckera. Kanclerz ujawnił, że „w

najbliższym czasie" przybędzie do Bonn radziecki minister spraw zagranicznych, a to pozwala na wyciągnięcie wniosku, że „również przybędzie do nas Michaił Gorbaczow lub też radziecki premier”. Kohl bardzo pozytywnie wypowiadał się o zmianach w ZSRR i osobiście o radzieckim przywódcy. Nie wykluczył również, że „w dającym się przewidzieć czasie przybędzie do Republiki Federalnej Erich Honecker”.

8 IV — W kontekście zakończonego spotkania zachodnioniemiecko-radzieckiej komisji gospodarczej „Związek Wypędzonych” w komunikacie dla prasy ostrzegł przed „łatwowiernością” w stosunku do Moskwy. Według komunikatu radziecki przywódca dąży do odizolowania Europy Zachodniej od Stanów Zjednoczonych, by następnie wciągnąć kraje zachodnioeuropejskie w swoją sferę wpływów.

10 IV — Przewodniczący frakcji parlamentarnej FDP Wolfgang Mischnick spotkał się w stolicy NRD z Erichem Honeckerem i przewodniczącym Izby Ludowej Horstem Sindermanem. Mischnick uczestniczył jako gość w weimarskim zjeździe wschodnioniemieckiej FDP. Podczas rozmowy z przewodniczącym Rady Państwa NRD poruszono wszystkie ważne problemy międzynarodowe i dwustronne. Obaj politycy szczegółowo przedyskutowali rozwój wydarzeń w Związku Radzieckim. W trakcie spotkania z Sindermanem dominowały kwestie kontaktów między Bundestagiem a Izbą Ludową.

11 IV — Przewodniczący Bundestagu Philipp Jenninger (CDU) w wywiadzie dla „Bild-Zeitung” podtrzymał swe negatywne stanowisko wobec oficjalnych kontaktów między parlamentami RFN i NRD.

12-13 IV — Ożywioną dyskusję w Republice Federalnej wywołały sformułowane w Pradze najnowsze propozycje rozbrojeniowe Michaiła Gorbaczowa. Minister Hans-Dietrich Genscher oświadczył, że propozycje radzieckie powinny być wnikliwie przeanalizowane. Federalny minister obrony Manfred Wörner (CDU) opowiedział się przeciwko pomysłowi „zamrożenia” broni jądrowej krótkiego zasięgu. Wiceprzewodniczący frakcji parlamentarnej CDU/CSU Volker Rühe powiedział, że projekt Gorbaczowa nie jest wcale powodem do euforii, gdyż właściwie nie zawiera żadnych nowych elemen-

tów, a Moskwa dąży do utrwalenia swej przewagi. Rühe był ponadto rozczarowany brakiem w praskim przemówieniu Michaiła Gorbaczowa konkretnych propozycji odnośnie do rozbrojenia w dziedzinie broni konwencjonalnych.

13 IV — W wypowiedzi opublikowanej na łamach „Die Welt” parlamentarny sekretarz stanu w borskim ministerstwie do spraw stosunków wewnętrzniemieckich Ottfried Hennig ujawnił, że władze zachodnioniemieckie dążą do zawarcia z rządem NRD umowy w sprawie bezpieczeństwa reaktorów atomowych. Układ taki powinien zawierać przede wszystkim postanowienia o wymianie informacji i niezwłocznym powiadamianiu drugiej strony o ewentualnych awariach. Rząd RFN jest gotowy przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa siłowni jądrowych w NRD. Hennig przypomniał też o możliwości utworzenia wspólnej z Niemcami Wschodnimi sieci wysokiego napięcia, obejmującej także Berlin Zachodni.

— Zastępca rzecznika prasowego rządu borskiego Norbert Schäfer wyraził nadzieję, że w związku z odmową Ericha Honeckera złożenia wizyty w Berlinie Zachodnim na uroczystościach obchodów 750-lecia miasta nie wynikną żadne obciążenia dla stosunków między RFN i NRD. Rząd federalny w dalszym ciągu oczekuje wizyty Honeckera w Republice Federalnej późnym latem.

— Egon Bahr (SPD) wyraził swe ubolewanie z powodu stanowiska zajętego przez Honeckera. „W tej sytuacji mogą się jedynie cieszyć wszyscy ci, którzy mieli zastrzeżenia co do tej podroży” — oświadczył deputowany socjaldemokratyczny.

— Rząd RFN zwrócił się do rządu radzieckiego z prośbą o wyjaśnienie przyczyn nieznacznego wzrostu radioaktywności, zaobserwowanego na terenie Niemiec Zachodnich w okresie między 9 a 15 marca br.

14 IV — Rzecznik prasowy radzieckiego MSZ Giennadij Gierasimow w trakcie konferencji w Moskwie odrzucił twierdzenia, jakoby źródła zwiększenia radioaktywności należało szukać w ZSRR. Radzieckie urzędnicy pomiarowe nie zarejestrowały żadnych zwiększonych dawek promieniowania.

16 IV — Minister Dorothee Wilms (CDU) przedstawiła w Bonn raport ministerstwa do spraw stosunków we-

wnątrznienieckich za 1986 r. W dokumencie tym za szczególnie satysfakcjonujące w stosunkach między dwoma państwami niemieckimi uznano dwa elementy: zawarcie 6 maja ub.r. umowy o współpracy kulturalnej i wzrost liczby podróży młodych obywateli NRD do RFN. Pani minister wyraziła również zadowolenie, że w 1986 r. podpisano pierwsze porozumienie o partnerstwie miast.

21 IV — W łonie bońskiej koalicji rządowej narastają różnice w ocenie radzieckich propozycji rozbrojeniowych. Minister obrony Manfred Wörner (CDU) w oświadczeniu na łamach „Bild-Zeitung” opowiedział się za utrzymaniem przez Zachód sił nuklearnych w Europie dopóki, dopóki ZSRR będzie zachowywał przewagę w siłach konwencjonalnych. Minister Genscher z kolei w wywiadzie dla „Welt am Sonntag” przestrzegł przed pochopnym odrzuceniem propozycji Gorbaczowa:

„Zagrożenie wynikające z denuklearyzacji Europy nie wchodzi w ogóle w rachubę, ponieważ pozostaną zasoby broni jądrowej zgromadzone na amerykańskich okrętach, przenoszone przez samoloty, rakietki stacjonujące na lądzie o zasięgu mniejszym niż 500 km oraz brytyjskie i francuskie atomowe siły uderzeniowe”.

— Szef Urzędu Kanclerskiego Wolfgang Schäuble powiedział w wywiadzie dla rozgłośni *Deutschlandfunk*, że odmowa Ericha Honeckera wzięcia udziału w uroczystościach 750-lecia miasta w Berlinie Zachodnim w świetle dobrze rozwijających się stosunków między RFN i NRD nie ma decydującego znaczenia.

22 IV — Goszczący od poprzedniego dnia w Moskwie federalny minister badań naukowych i techniki Heinz Riesenhuber (CDU) podpisał porozumienie w sprawie energii jądrowej, przewidujące m. in. udział zachodnio-niemieckiej myśli technicznej w zwiększeniu bezpieczeństwa radzieckich urządzeń jądrowych. Po powrocie do Bonn min. Riesenhuber poinformował dzien-

nikarzy o „gwałtownej rozbudowie” energetyki atomowej w ZSRR, który zamierza do 2000 r. pięciokrotnie powiększyć swój potencjał w tej dziedzinie. Rząd RFN oczekuje miliardowych zamówień dla przemysłu zachodnio-niemieckiego w sprawie dodatkowego wyposażenia dla 78 radzieckich reaktorów jądrowych.

— Zachodni-niemiecki minister do spraw młodzieży, rodziny i zdrowia Rita Süßmuth (CDU), bawiąc w Moskwie z trzydniową wizytą podpisała kolejne porozumienie w sprawie wymiany doświadczeń naukowych w dziedzinie ochrony zdrowia i medycyny.

23 IV — Podczas pożegnania sekretarza stanu w federalnym ministerstwie spraw zagranicznych Andreasa Meyera-Landruta, który został mianowany nowym ambasadorem w Moskwie, minister Genscher stwierdził, że 1987 r. może stać się „kluczowym rokiem w mających dla nas centralne znaczenie w stosunkach z Związkiem Radzieckim”. Meyer-Landrut obejmuje tę funkcję po raz drugi.

30 IV — W biuletynie prasowym CDU/CSU opublikowano następujące oświadczenie czołowego polityka przedstawiciela Herberta Hupki:

„Twierdzenie, że w Niemczech Wschodnich po tamtej stronie Odry i Nysy nie ma Niemców, zawarte również w ostatniej wypowiedzi generała Jaruzelskiego, jest kłamstwem. Zgodnie z informacją rządu federalnego, złożoną na konferencji KBWE w Wiedniu, na Śląsku, Pomorzu, Prusach Zachodnich i Wschodnich żyje ponad 1,1 mln Niemców. PRL nie tylko zaprzecza istnieniu tych Niemców, lecz odmawia im prawa do zachowania ich narodowej tożsamości. Mimo że leży nam na sercu troska o zachowanie dobrych stosunków niemiecko-polskich, to tego rodzaju fałszywe twierdzenia oraz bezprawne postępowanie rządu polskiego wobec Niemców zadaje ciężkie szkody porozumieniu między Niemcami a Polakami”.

Oprac. Stanisław Zerko

